

Švestková

ČASOPIS ŠVESTKOVÉ DRÁHY

Pojed'te s námi!

TÉMA: ACH, TY VÝLUKY!

KOPIDLNKA: POZVÁNKA NA KOPIDLNKU

OSOBNOSTI ŠVESTKOVÉ DRÁHY: GIULIO BROGGIO

PESTRÝ VÝBĚR

ORIGINÁLNÍCH DÁRKŮ PRO KAŽDÉHO

KNÍŽKY, MIKINY, KARTY

a další originální zboží
ze Švestkové dráhy

www.azdfanshop.cz

 AŽDFANSHOP

Švestkovka

— ČASOPIS ŠVESTKOVÉ DRÁHY —

Obsah

EDITORIAL	5
AKTUALITY	6
KALENDÁŘ AKCÍ	7
TÉMA: Ach, ty výluky!	8
KOPIDLNKA: Pozvánka na Kopidlnku	12
ŠVESTKOVÉ POCHOUTKY	16
TIP NA VÝLET: Zřícenina hradu Oltářík	18
POVĚSTI A PŘÍBĚHY: Vinné tajemství pod Oltáříkem	22
OSOBNOSTI ŠVESTKOVÉ DRÁHY: Giulio Broggio	24
ZÁBAVA	30

Švestkovka – časopis Švestkové dráhy | 2/2026 | Vychází 6× ročně jako dvouměsíčník |
Vydává: AŽD Praha s.r.o., Žirovnická 3146/2, 106 00 Praha 10, IČ: 48029483 | Datum
a místo vydání: 2. 3. 2026 v Praze | Šéfredaktor: Jiří Dlabaja | Grafická úprava: Petr Dobiášovský
| U neoznačených příspěvků je autorem redakce. | E-mail: svestkovka@azd.cz |
Telefon: +420 601 112 256 | Registrováno Ministerstvem kultury ČR, evidenční číslo:
MK ČR E 24700 ze dne 28. 1. 2025

PRVOMÁJOVÉ PARNÍ JÍZDY

MLADÁ BOLESLAV – DĚTENICE – JIČÍN A ZPĚT

1. května
2026

SLEDUJTE NÁS:

Bližší informace zveřejníme již brzy!

JÍZDNÍ ŘÁD najdete na

▶▶ www.kopidluka.cz ▶▶ www.azdvlakky.cz

Vážení cestující,

do rukou se vám dostává nové číslo našeho časopisu a s ním i další příběhy ze světa Švestkové dráhy. Budu rád, pokud se na chvíli zastavíte, pohodlně se usadíte – ať už ve vlaku, doma v křesle, nebo na lavičce na nádraží – a nahlédnete pod pokličku toho, co pro vás každý den připravujeme.

Na stránkách tohoto vydání se věnujeme tématu, které mezi cestujícími nepatří k nejoblíbenějším: výlukám a náhradní autobusové dopravě. Víme, že přesezení z vlaku do autobusu dokáže cestu zkomplikovat. Právě proto se snažíme výluky zavádět jen v nejn nutnějších případech a především je co nejvíce zkracovat. Jak se nám to daří a co vše za tím stojí, se dočtete na straně 8.

Na straně 12 vás pozveme na naši druhou trať – Kopidlnku (Kopidlno – Dolní Bousov). Od dubna se zde o víkendech a státních svátcích rozjede sezónní turistický provoz, prodloužený až do Bakova nad Jizerou. Zajímavostí je, že se na Kopidlnce můžete svézt vlakem taženým EDITOU, experimentálním drážním vozidlem se systémy pro autonomní provoz. Je to zážitek, který propojuje moderní technologie s pohodovou jízdou krajinou.

Dočtete se také, že novinkou pro letošní rok je přesun Prvomájových parních jízd právě na již zmíněnou Kopidlnku. Trasa povede mezi Mladou Boleslaví, Dolním Bousovem, Dětenicemi, Kopidlnem a Jičínem a slibuje den plný páry, nostalgie a železniční atmosféry, na který vás 1. května 2026 srdečně zveme.

Na závěr mi dovolu je poděkovat, že cestujete právě s námi. O to, aby byla vaše jízda co nejpříjemnější, se stará tým patnácti průvodčích, patnácti strojvedoucích, tří dispečerů, jednoho specialisty přepravy a jednoho specialisty oprav. Děláme vše pro to, abyste se k nám rádi vraceli.

Jiří Pavlík
Za tým Švestkové dráhy

Sváteční jízdy Oparenského expresu navštívil Grinch

Už se stalo tradicí, že během vánočních svátků vyjíždějí vlaky Švestkové dráhy v rámci Svátečních jízd Oparenského expresu mezi Litoměřicemi horním nádražím, Lovosicemi a Chotiměří. Během jízdy jsou dětem rozdávány drobné dárky

a teplý čaj, pro dospělé je připraven horký svařák.

Celé rodiny tak vyrážejí do malebné přírody Oparenského údolí ve vánočně vyzdobených vlacích, které na Štědrý den i na první svátek vánoční navštívil známý odpůrce Vánoc – Grinch. Ačkoliv zpočátku kradl čepice a tropil neplechu dětem i dospělým, nakonec vzal Vánoce na milost a stal se součástí příjemné sváteční atmosféry.

Sváteční jízdy Oparenského expresu se tak opět proměnily v oblíbené zpestření vánočního času pro malé i velké.

Kouzelná zima na Švestkové dráze

Když se první sněhové vločky tiše snevou na koleje Švestkové dráhy, krajina Českého středohoří se promění v nádhernou zimní galerii. Bílé kopce, stromy v krajovém kabátu a jemná stopa vlaku v zasněženém údolí vytvářejí scénérie, které zpomalí i ty nejspěchanější cestovatele.

Přestože zima letos ukázala i svou odvrácenou krajinou. Stačí jediný pohled a je jasné, že Švestková dráha není jen cesta z bodu A do bodu B, ale malý zimní zážitek.

nástupiště i techniku tak, aby vlaky jezdily bezpečně a cestující se mohli spolehnout na to, že se domů, do práce nebo na výlet dostanou včas a v teple.

Podívejte se na kouzelné fotografie Petra Dobiášovského, zachycující jednotky RegioSprinter, jak tiše projíždějí zasněženou krajinou. Stačí jediný pohled a je jasné, že Švestková dráha není jen cesta z bodu A do bodu B, ale malý zimní zážitek.

Chcete vědět více o aktuálním dění na Švestkové dráze? Sledujte nás na sociálních sítích Facebook, Instagram, X a na webové stránce www.svestkovadraha.cz.

- 7.**
března
AKCE

Noční prohlídky podzemních chodeb v Terezíně (také 21. 3.)
Prohlídky podzemních chodeb pouze za svitu svíček a luceren (od 18 h)
📍 Infocentrum Retranchement 5, Terezín (www.pevnost-terezin.cz)
- 14.**
března
AKCE

Velikonoční jarmark
Výrobky, ručně vyráběné dekorace, živá zvířátka a další program (10–16 h)
📍 Hrad Litoměřice (www.mkz-ltm.cz)
- 28.**
března
AKCE

Jarní košt vín
Degustace na zámku Pátek s vinaři z Českého středohoří a Podkrušnohoří
📍 Zámek Pátek, Peruc (www.zamekpatek.cz)
- od **28.**
března
EXPRES

Oparenský expres – turistická linka T4
Svezte se našimi vlaky turisticky atraktivním Oparenským údolím
📍 Turistická linka T4 (www.oparenskyexpres.cz)
- 27. 3.**
až
4. 4.
AKCE

Velikonoční jarmark
Zažijte velikonoční atmosféru v Mostě
📍 Radniční park, Most (www.mesto-most.cz)
- 8.–12.**
dubna
VÝSTAVA

Tržnice Zahrady Čech (38. ročník)
Tradiční jarní výstava pro všechny zahrádkáře a kutily (9–17 h)
📍 Výstaviště Zahrada Čech, Litoměřice (www.mkz-ltm.cz)
- 11.**
dubna
AKCE

Street food festival Libochovice
Užijte si druhý ročník festivalu se stánky s vůněmi z celého světa (10–18 h)
📍 Náměstí 5. května, Libochovice (www.foodevent.cz)
- 11.**
dubna
AKCE

Memoriál Rudolfa Deyla
Zažijte atmosféru dostihů na hipodromu v Mostě
📍 Hipodrom Most (www.hipodrom.cz)
- 19.**
dubna
AKCE

Porsche day
Největší setkání fanoušků Porsche ve střední Evropě (9–18 h)
📍 Autodrom Most (www.porscheday.cz, www.autodrom-most.cz)
- 30.**
dubna
AKCE

Pálení čarodějnic na Házmburku
Zažijte netradiční návštěvu známého hradu Házmburk (19–22 h)
📍 Hrad Házmburk (www.hrad-hazmburk.cz)
- 2.**
května
AKCE

Košt vín na zámku Skalka a otevření výstavy pohádkových postav
Ochutnávka vín na nádvoří zámku a otevření nové výstavy (od 12 h)
📍 Zámek Skalka, Vlastislav (www.peknavinazcech.cz)
- do **31.**
prosince
VÝSTAVA

Výstava Domy vypráví – architektura Litoměřic
Výstava o urbanistickém vývoji města Litoměřice od gotiky až po 20. století
📍 Oblastní muzeum v Litoměřicích (www.muzeumlitomerice.cz)

Ach, ty výluky!

TEXT: Jiří Dlabaja | FOTO: David Levinský , Petr Dobiášovský

Výluky patří k nejméně oblíbeným situacím, které mohou cestující na železnici potkat. Znamenají přestupy do náhradní autobusové dopravy – někdy jen na části Švestkové dráhy, jindy po celé její délce – a s nimi i menší pohodlí.

Chápeme, že jsou obtěžující. Právě proto k výlukám přistupujeme s maximální obezřetností a zavádíme je pouze tehdy, když jsou skutečně nevyhnutelné.

Výluky na Švestkové dráze zavádíme proto, aby zůstala bezpečná a dlouhodobě spolehlivá. Přestože je trať dnes ve velmi dobrém stavu, její původ sahá do roku 1898. To v praxi znamená, že její podloží neodpovídá současným požadavkům a místy se zde nacházejí problematické jílové vrstvy. Při každodenním provozu, v kombinaci se zimními mrazy, podzimními dešti a letními extrémními suchy, tak koleje postupně mění svou geometrickou polohu, mohou se lokálně propadat nebo se odhalují skryté technické závady. Tyto

problémy bohužel nelze odstranit za plného provozu.

Právě během výluk proto probíhají nezbytné práce – kolejový svršek se podbývá (technologický proces, při němž se pod pražce doplňuje a zhutňuje šterkové lože tak, aby se kolej vyrovnala do správné polohy a zajišťovala bezpečný a plynulý provoz vlaků), brousí (nutné pro odstranění defektoskopických vad kolejnic a jejich deformací), svařuje, případně se odstraňují závady zjištěné při kontrolách a zajišťuje se tak bezpečný stav trati. Výluky tedy nejsou samoúčelným omezením, jak se někdy může cestujícím zdát, ale nutnou investicí do bezpečnosti cestujících i plynulé dopravy do budoucna.

Pokud nejde o havarijní stav, každou výluku velmi pečlivě zvažujeme. Má-li v daném úseku naplánované práce například státní organizace Správa železnic (po jejíž infrastrukturu vlaky Švestkové dráhy zčásti jezdí), snažíme se k nim připojit. Jedná se zejména o ruční podbíjení, výměnu kotev, údržbu, výměny softwaru zabezpečovacího zařízení a podobně. Cílem je vždy co nejmenší dopad na cestující. I proto byly výluky v poslední době spíše výjimečné. Loni byla nejdelší týdenní výluka v listopadu, kdy bylo nutné řešit technickou závadu v souběhu tratě Švestkové dráhy a Správy železnic u Zaječic. Drobné a pravidelné údržbové práce, jako například sekání trávy či likvidace náletových dřevin,

provádíme za provozu se zvýšenými bezpečnostními opatřeními tak, že není nutné trať uzavírat.

Většina údržbových výluk ale probíhá v noci. Po dvacáté hodině, kdy je cestujících minimum, v konkrétním úseku provoz dočasně přerušíme a práce probíhají v takovém tempu, aby druhý den první ranní spoje nebyly nijak omezeny. Právě ráno totiž trať využívá nejvíce lidí mířících do práce nebo do škol.

Dobrou zprávou je, že v roce 2026 se žádná dlouhodobá výluká na Švestkové dráze nechystá. Počítá se pouze s krátkými nočními zásahy na jaře v úseku mezi Zaječicemi a Sedlcem, které by se cestujících měly dočknout jen minimálně. Společnost

AŽD, která tuto dráhu vlastní a provozuje, děkuje všem cestujícím za pochopení a trpělivost při výlukách. Děláme maximum pro to, aby vaše cesta po Švestkové dráze byla co nejpohodlnější.

Pozvánka na Kopidlnku

TEXT: Jiří Dlabaja | FOTO: Petr Dobiášovský, Jiří Dlabaja

Sezónní víkendová železniční linka Kopidlnka, kterou stejně jako Švestkovou dráhu vlastní a provozuje společnost AŽD, vstupuje do své druhé sezóny s významnou novinkou – turistický provoz o víkendech a státních svátcích nově prodlužuje z Kopidlna přes Dolní Bousov až do Bakova nad Jizerou, kam vlaky nejezdily poslední čtyři roky. Upravený jízdní řád navíc zajišťuje návaznost tří párů spojů na přípoje dalších dopravců, což cestujícím výrazně usnadní plánování výletů.

Letošní turistickou sezónu zahájí společnost AŽD na Kopidlnce na Velký pátek 3. dubna 2026. První vlak vyjede v čele s EDITOU, hnacím vozidlem vybaveným technologiemi pro autonomní provoz na širé trati.

„Také letos jsme na první víkendy v jednotlivých měsících a na dva týdny během letních prázdnin naplánovali autonomní vlaky s odborným výkladem. V ostatních termínech budou mezi Kopidlnem, Dolním Bousovem a Bakovem nad Jizerou jezdit historické motorové vozy řady 810.

Prodloužením nejvytíženějšího spoje s odjezdem ve 12:08 z Kopidlna až do Bakova nad Jizerou a návratem ve 13:34 jsme vyšli vstříc přání cestujících, kterých se v loňském roce po Kopidlnce svezlo více než deset tisíc. Zároveň jsme do jízdního řádu zařadili i ranní návoz a večerní odvoz souprav. Zájemci se tak mohou o víkendech a státních svátcích svézt ranním spojem v 7:29 z Dětenic do Kopidlna a večerním spojem v 18:08 z Kopidlna do Dětenic,“ popisuje novinky na Kopidlnce generální ředitel společnosti AŽD Zdeněk Chrdle.

EDITA

EDITA – Experimentální Drážní vozidlo pro Inovativní Technologie AŽD 811.111-4 (modernizovaný motorový vůz 810.111-5) je vybaveno nejnovějšími technologiemi pro autonomní provoz na širé trati s řídicím expertním systémem CRV & AVV. Na základě vstupních signálů generuje požadavky na trakci a brzdu vozidla. Vstupní signály mohou pocházet od strojvedoucího (ruční řízení či řízení volbou rychlosti), anebo od systému pro autonomní řízení, který využívá:

- **Detektory překážek** a rizikových situací – kamery a lidary.
- **Podpůrné dopravní systémy** – správa digitálních map a misí autonomního vlaku.
- **Diagnostické systémy** – informace o fyzickém zdraví infrastruktury.

Systém pro autonomní řízení může pracovat:

- V úrovni **GoA2** systém samostatně řídí jízdu vozidla tak, aby byl dodržen jízdni řád s optimální spotřebou energie, a samostatně zastavuje v zastávce. Strojvedoucí dává pokyn k rozjetí vlaku, reaguje na překážky a nenadálé události, řídí nástup a výstup cestujících.
- V úrovni **GoA3** s personálem v oddílu pro cestující. Ten dohlíží na pohyb cestujících v prostoru zastávek a stanic a dává pokyn k uzavření dveří a k odjezdu.

KOPIDLNKA

Společnost AŽD, která provozuje Kopidlnku na vlastní komerční riziko, zároveň představila nový tarif pro sezónu 2026. Cena jízdného činí 60 Kč v úseku Kopidlno – Dolní Bousov a 96 Kč v celé délce tratě Kopidlno – Bakov nad Jizerou. Nárok na slevu ve výši 50 % mají děti od 6 do 18 let, studenti, senioři a držitelé průkazů ZTP a ZTP/P. Přeprava jízdního kola, koloběžky nebo domácího mazlíčka (pes, kočka) je zpoplatněna částkou 15 Kč. Děti do 6 let cestují zdarma, stejně jako kočárky, kompenzační pomůcky pro osoby se sníženou pohyblivostí a asistenční či vodící psi.

DOLNÍ
BOUSOV

ŘITONICE

DOMOUSNICE

RABAKOV

DĚTENICE

ROKYTNĀNY

OSENICE

LIBÁŇ

KOPIDLNKA

Přehled provozu vlaků s autonomním vozidlem **EDITA** v roce 2026

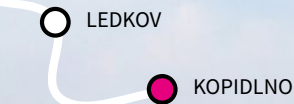
- 3. až 5. dubna
- 1. až 3. května
- 6. a 7. června
- 29. června až 5. července
- 3. až 9. srpna
- 5. a 6. září
- 3. a 4. října

Prvomájové parní jízdy

Kromě pravidelného turistického provozu se cestující na Kopidlnce mohou těšit na Prvomájové parní jízdy. Nostalgický vlak s kapelou AŽD band, občerstvením a dárky pro děti pojede **1. května 2026** následovně:

- Mladá Boleslav → Dolní Bousov → Dětenice → Kopidlna → Jičín
- Jičín → Kopidlna → Dětenice
- Dětenice → Kopidlna → Jičín
- Jičín → Kopidlna → Dětenice → Dolní Bousov → Mladá Boleslav

Veškeré informace o provozu Kopidlnky cestujícím najdou na webových stránkách www.kopidlka.cz.

 iDNES.cz/recepty

Tvarohová bábovka se švestkami

Ingredience:

130 g másla,
160 g moučkového cukru
+ na posypání, 1 sáček
vanilkového cukru, 2 lžíce
nastrouhané citronové kůry,
4 vejce, 280 g polohrubé
mouky + na vysypání formy,
250 g měkkého tvarohu,
2 lžičky kypřicího prášku
do pečiva, tuk na vymazání
formy, 200 g švestek

Postup: 1. V míse vyšleháme změklé máslo s moučkovým a vanilkovým cukrem, citronovou kůrou a vejci. Potom do pěny lehce vmícháme polovinu prosáté mouky. Nakonec přidáme tvaroh a zbylou mouku smíchanou s kypřicím práškem do pečiva. **2.** Formu na bábovku vymažeme tukem, vysypeme moukou a do třetiny naplníme těstem. **3.** Švestky očistíme, nakrájíme, rozložíme do formy a zalijeme zbylým těstem. Bábovku pečeme v troubě vyhřáté na 160 °C asi 50 minut. **4.** Po upečení necháme mírně vychladnout ve formě, pak vyklopíme a necháme zcela vychladnout. Před podáváním pocukrujeme.

Uzená krkovice se špeclmi a švestkovou omáčkou

Ingredience na 5 porcí: 600 g uzené krkovice, 2 bobkové listy, 10 kuliček pepře, 5 kuliček nového koření, 1 cibule, 40 g másla, 40 g hladké mouky, 150 ml červeného suchého vína, 250 g švestkových povidel, kůra a šťáva z 1 citronu, 1 svítek skořice, na špičku nože mletého zázvoru, sůl, cukr podle chuti, mletý bílý pepř, 250 g špeclí

Postup: **1.** Uzené maso dáme do hrnce s vodou, přidáme koření, cibuli a uvaříme doměkka. **2.** Z másla a mouky připravíme světlou jíšku, zředíme ji vínem a vývarem z uzeného masa a vymícháme dohladka. Přidáme povidla, nastrouhanou citronovou kůru, kousek celé skořice a zázvor. **3.** Omáčku dobře promícháme a povaříme. Hustotu omáčky doladíme uzeným vývarem. Skořici vyjeme a omáčku dochuťíme citronovou šťávou, solí, cukrem a mletým bílým pepřem. **4.** Uvařené maso nakrájíme na plátky a podáváme s omáčkou a špeclmi.

DALŠÍ
SKVĚLÉ
RECEPTY

Zřícenina hradu Oltářík

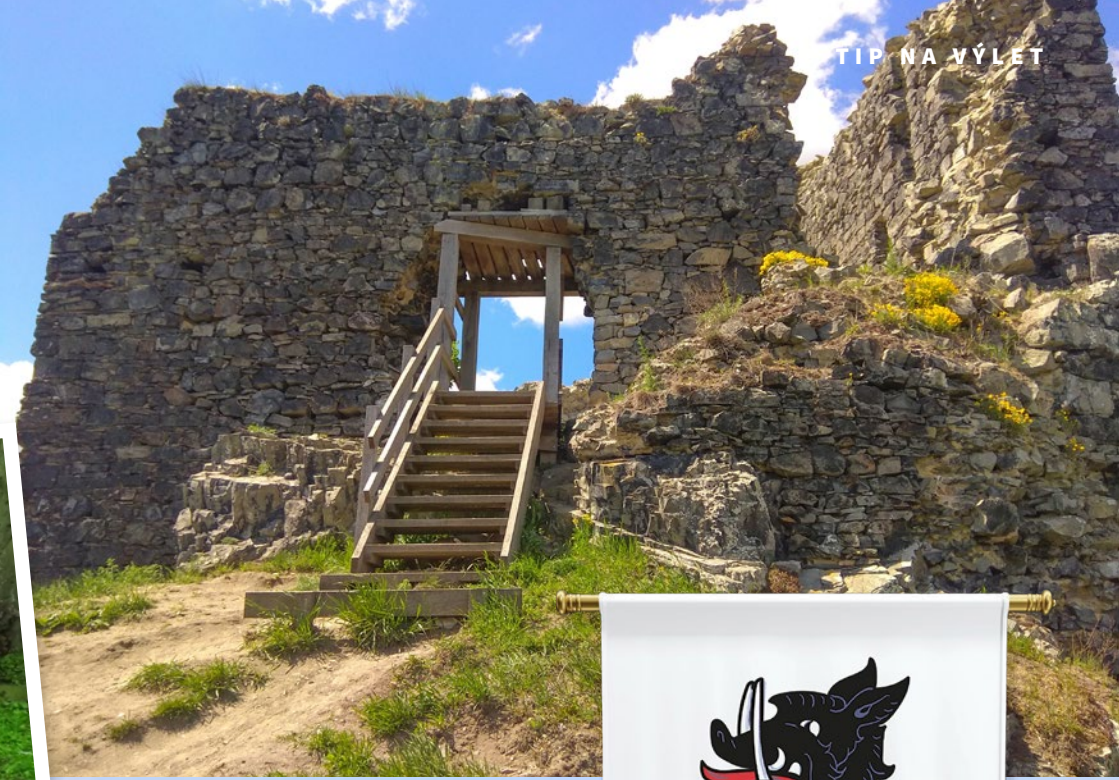
TEXT: Petr Dobiášovský, Wikipedia | FOTO: Jiří Dlabaja, Petr Dobiášovský

Vydejme se společně na cestu čásem do první poloviny 15. století, kdy se v českých zemích začala psát poslední kapitola husitského hnutí. Právě v té době nechal zbohatlý husitský hejtman Jakoubek z Vřesovic vystavět nedaleko vsi Děkovka neveliký hrad, jemuž dal v souladu se svým náboženským cítěním poetické jméno Oltářík. Jeho strategické umístění na vrcholu vysoké čedičové kupy, tyčící se do výšky 566 m n. m., skýtalo díky příkrým svahům dobrou ochranu pánovi i jeho majetku, a to i mimo dosah tehdejšího dělostřelectva.

K Jakoubkovým panstvím v Českém středohoří patřil od roku 1434 také hrad Kostomlaty a ve stejném roce získal i Liběšice, Chouč, Skršín, Lahovice a Řisuty. Vesnice Chrástany a Děkovka se v jeho držení objevily až roku 1450. Právě s Jakoubkem a jeho synem Janem je spojen nejstarší písemný záznam o hradu Oltáříku z roku 1450.

*Pečeť
Jakoubka
z Vřesovic*

Toho roku oba jmenovaní dali hrad do zástavy za 300 kop grošů Janovi z Polenska a z Vřesovic. Ten jej o 18 let později postoupil Janu a Oldřichu Zajícům z nedalekého Házmburka, pro které hrad plnil především vojenskou funkci a sloužil k ochraně třebenického panství.

V 16. století se hrad nacházel v držení Viléma z Ilburka. V té době již stísněný a nemoderní objekt v obtížně přístupné poloze nedokázal poskytnout žádaný komfort, a byl proto opuštěn. Původní jméno hradu bylo postupem času zapomenuto

*Rodový
erb Zajíců
z Házmburka*

a nahrazeno lidovým názvem Hrádek. Způsob jeho zániku zůstává nejasný. Je možné, že hrad postupně chátral, nebo jeho konec urychlil požár – ať už v době, kdy byl ještě obýván, nebo později, například po zásahu bleskem.

Hospodářské zázemí hradu tvořily vsi Chrástany a Děkovka, odkud vedly cesty do sedla mezi Dlouhým vrchem a Oltáříkem. Přestože dnes jsou nejpatrnějšími částmi hradu jen pozůstatky brány a obytné věže, jeho

původní podoba byla podstatně složitější. Ostatní stavby byly postaveny převážně ze dřeva nebo z nasucho kladených kamenů, a proto jsou dnes patrné pouze jako terénní náznaky či drobné stopy zdíva v místech, kde se nespojovaly na skalní útvary.

Nejlépe dochovanou částí je obytná věž s lichoběžníkovým půdorysem o rozměrech 15,3 × 11,3 metru a s obvodovou zdí tlustou 1,6 metru. Její zdivo precizně kopíruje členitý terén. Kvalitněji vyzděné části zřejmě souvisely s nutností zajistit staticky exponované jihovýchodní nároží. Do přízemí věže se vcházelo vstupem v severní části východního průčelí, kde se dochovala i část kapsy pro uzavírací trám. Ve zdech zůstalo několik otvorů pro trámy, které nesly podlahu přízemí; dvě z nich dokonce obsahují maltu se stopami požáru. Přízemí tvořila jediná místnost osvětlená oknem, z níž vedlo schodiště do suterénu. K samotnému bydlení sloužilo dnes již zaniklé první patro.

Silueta této zříceniny spolu s nedařným a typově podobným hradem Košťálovem dotváří dramatický ráz Českého středohoří. Zřícenina je volně přístupná a otevírá se z ní nádherný výhled na okolní kopce a nížinu dolního Poohří. Nedaleko Oltáříku vede modře značená turistická trasa Husitská stezka Zemí hradů, ze které vede přímo k hradu krátká odbočka.

Chcete více tipů na výlet? Kupte si knihu ***Švestková dráha vlakem nejen Českým středohořím*** na: www.azdfanshop.cz

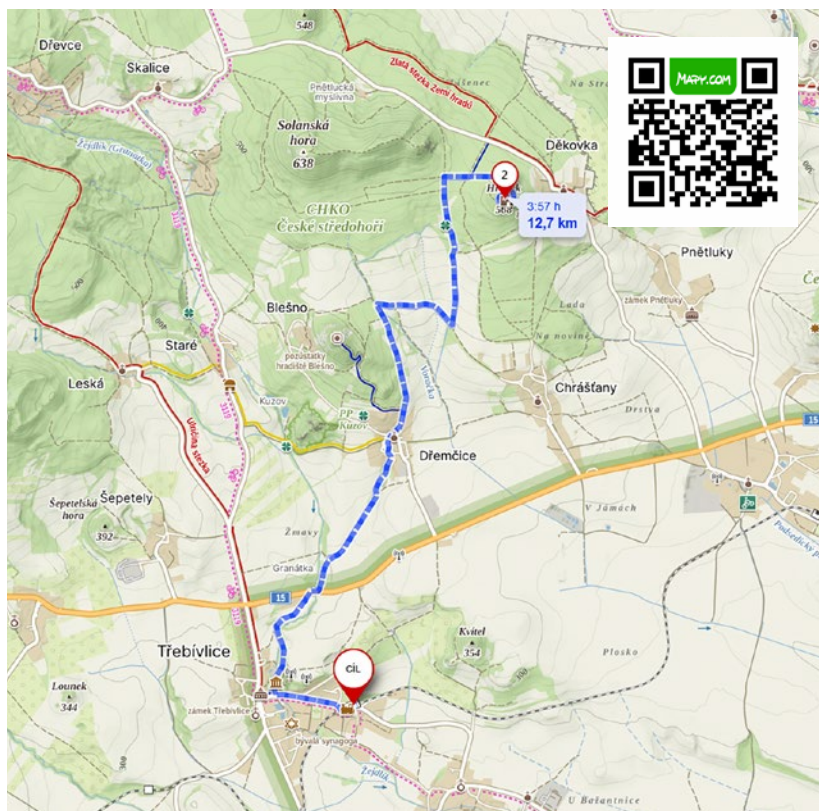
Zřícenina hradu **Oltářík**

12,7
km

5
h

5/5
↑ 329 m
↓ 329 m

Trasa: Výlet začíná v železniční stanici Třebívlice. Odtud se vydejte směrem do centra obce ulicí Nádražní a na ni navazující ulicí U Zámku. Přibližně po 100 metrech, těsně před přízemní budovou Expozice Ulriky von Levetzow, odbočte vpravo na modře značenou turistickou Husitskou stezku Zemí hradů. Ta vás povede podél potoka Žejdlíku dále do Dřemčic, po úpatí Blešenského vrchu. Před sebou již uvidíte siluetu hradu Oltářík. Po modré značce dojdete až na turistické rozcestí Hrádek, ze kterého vede také modře značená odbočka až na vrchol kopce k bráně Oltáříku.

Vinné tajemství pod Oltáříkem

TEXT A GRAFIKA: Petr Dobiášovský s využitím dobových pramenů

Na hradě Oltářík bývalo v dobách jeho největší slávy rušno a živo. Všechna sláva však jednou končí. Když hrad opustili husité, život za jeho hradbami postupně utichl a pevnost začala chátrat. V dnešním příběhu se podíváme do časů, ve kterých z kdysi nedobytného sídla zbylo už jen torzo obvodového zdíva, smutně shlížející do kraje.

Legenda praví, že jednou ročně, právě na Květnou neděli – poslední pošíjní neděli před Velikonoce – otevírá podzemí hradu své tajemství. Vstup do hlubin se však odkrývá pouze na krátký čas, jen po dobu, kdy se v kostele čtou pašije. Tato pozapomenutá legenda nedala spát chudému dráteníkovi Jankovi z nedaleké Děkovky. Janek nebyl líný, ale bída ho tížila, a tak často snil o velikém pokladu ukrytém v hradním sklepení. Na Květnou neděli se na zříceninu sám časné ráno vydal. Vidina zlata mu dodávala sílu, s níž rychle stoupal po příkré, klikaté stezce k vrcholu. Kvapně prošel troskami hradní brány a stále ještě udýchaný začal prozkoumávat prostory bývalého nádvoří.

Najednou si všiml něčeho neobvyklého. Velký balvan, který tam dříve pevně seděl, byl nyní vyvalený stranou. Za ním se šklebil úzký vchod do chodby, kterou kámen zakrýval. Janek nezaváhal a vstoupil do tmy. Po několika krocích černočernou chodbou došel do malé místnosti s klentutým stropem. K jeho údivu zde už hořely louče v železných držácích a ozařovaly prostor jemným zlatavým světlem.

Uprostřed kamenného sklepení stál masivní dubový stůl a na něm byl připravený broušený pohár. V rohu pak Janek spatřil několik zaprášených, letitých sudů. Zvědavost mu nedala, opatrně jeden odrazil a ochutnal. V sudech bylo nesmírně lahodné víno, staré tak, že chutnalo jako samotné slunce. Janek zapomněl na zlato i na čas. Usedl ke stolu a začal notně popíjet. S každým dalším lokem mu víno rychle stoupalo do hlavy výš a výš, hlava mu klesala níž a níž,

až mu nakonec čelo kleslo na dubovou desku a dráteník usnul hlubokým, bezesným spánkem.

Probudil ho až ohromující rachot, který otřásl celým sklepením. Janek se lekl, vyskočil a potácel se temnou chodbou zpět k východu. Náhmatla však jen studenou skálu. Vchod byl neprodyšně zavalen mohutným kamenem.

Uplynul přesně rok. V děkovském kostele se právě znovu četly pašije, když se na Oltářík vypravil vesnický listonoš Hynek. Ten o pokladu nic nevěděl, pouze šel zvesela jarní krajinou, kam ho nohy vedly. Jaké však bylo jeho překvapení, když spatřil v zemi otevřený vchod! Sešel dolů

a v tmavé místnosti u stolu nalezl spícího Janka.

Ve vsi přitom Janka už dávno oplakali a považovali za mrtvého. Hynek dráteníka probudil a ten, stále ještě trochu omámený vínem, mu vyprávěl, co se přihodilo. Oba se pak rychle vydali na zpáteční cestu do Děkovky, dříve než se skála znovu uzavře. Ve vsi zavládl nepopsatelné veselí a oba mládenci se stali hrdiny všech místních vyprávění.

Nikdo z obyvatel se však už nikdy o Květné neděli na Oltářík nevypravil. Od té doby se raději spokojili s neméně dobrým vínem z nedalekých Žernosek, které se dá pít s přáteli v bezpečí domova a po celý rok.

Giulio Broggio

Italský stavitel, který psal
barokní příběh severu Čech

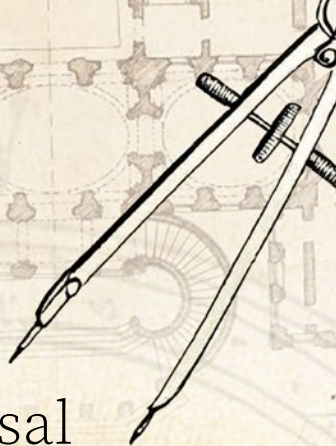
TEXT: Jiří Dlabaja | FOTO: Wikipedia

V srdci severních Čech stojí stavby, které v sobě nesou odvahu opustit domov i schopnost přenášet krásu napříč krajinami a kulturami.

Jejich autorem je Giulio Broggio, barokní stavitel italského původu, který v 17. století našel svůj druhý domov právě v tomto regionu. Město Litoměřice se stalo centrem jeho profesního i osobního života – místem, odkud ovlivnil podobu kostelů, rezidencí i poutních míst celého regionu. Broggio nebyl pouhým řemeslníkem své doby; byl tvůrcem, který dokázal přenést noblesu a emoce italského baroka do české krajiny a vtisknout jí rukopis, jenž je v severních Čechách čitelný dodnes.

Giulio Broggio se narodil 25. února 1628 v severoitalském Albiolu u Komského jezera (Lago di Como), v oblasti Lombardie, která byla už tehdy proslulá řemeslnou tradicí a stavebním uměním. Z těchto romantických a malebných míst vyrůstal s láskou ke kamení, prostoru a architektuře, jež se stala jeho životní cestou.

Pravá podoba Giulia Broggia není známa

Jeho rodina, která se věnovala v Itálii velmi ceněné štukatérské profesi, působila v oblasti, kde se prolínaly kulturní vlivy a architektonické školy, což formovalo i mladého Giulia.

Zámek Čížkovice

Cesta do Čech jako nový začátek

V polovině 17. století se Giulio rozhodl pro odvážný krok – opustil rodnou Itálii a vydal se do Čech. Zde, v místech, která tehdy procházela obdobím stavebního a kulturního rozmachu, našel své nové působiště. V roce 1658 byl přijat do litoměřického cechu zedníků a kameníků a postupně si vybudoval pověst spolehlivého a tvořivého mistra. Nejenže se zakrátko stal litoměřickým měšťanem, ale roku 1671 koupil dům U Pěti panen na místním náměstí, což symbolizova-

lo, že jeho cesta do nového domova byla pevně zakořeněna.

Giulio se rychle stal součástí místní komunity – oženil se s Ludmilou Mílovou-Šilbochovou a založil rodinu, která pokračovala v jeho uměleckém odkazu. Mezi jejich potomky vynikl syn Octavio Broggio, který po otci převzal architektonickou štafetu a doplňoval či dokončoval mnohé stavební projekty.

Kostel Věch svatých v Litoměřicích

Barokní doteky

Co však znamená Broggiovo jméno pro dnešní návštěvníky severních Čech? Jeho styl byl citlivou syntézou italského barokního citu a lokálního stavebního umu. Za jeho pravděpodobně první samostatné dílo je považován zámek v Čížkovicích, kde se podílel také na stavbě kostela sv. Jakuba (1675–1677), který však nedokončil. Současně pracoval na kostele sv. Václava a zámku v Dlažkovicích, jejichž podobu později rozvinul jeho syn Octavio Broggio.

Klíčovým centrem Broggiovy práce staly Litoměřice. Zde se v letech 1663–1670 podílel na stavbě chrámu

sv. Štěpána a v období 1683–1701 realizoval monumentální biskupskou rezidenci, jednu z nejvýznamnějších barokních staveb města. Výrazně se zapсал také do podoby děkanského kostela Všech svatých, kde obnovil kapli sv. Barbory a postavil kapli sv. Rocha.

Jeho působení však sahalo i mimo Litoměřice. Přestavěl zámek v Mimoní, podílel se na stavbě poutního areálu v Horní Polici, hřbitovní kaple sv. Františka Xaverského v Liběšicích či pohřební kaple sv. Jana Křtitele. Významné jsou rovněž jeho práce na konventu premonstrátek v Doksanech, poutním kostele v Bohosudově a na zámcích v Ostrově a Zákupcích.

Jeho stavby nejsou jen kameny a architektonické detaily – jsou to místa, kde se historie dotýká každodenního života. Poutní místa, rezidence či kostely, které navrhl, byly centry komunit, kde se setkávala víra s obvyklým životem. Broggiova práce měla hluboký význam nejen estetický, ale především společenský.

*Katedrála
svatého Štěpána
v Litoměřicích*

Dědictví, které přetrvalo

Giulio Broggio odešel z tohoto světa 15. srpna 1703 v Litoměřicích, kde je také pochován – symbolicky v kostele Všech svatých, na jehož podobě se osobně podílel. Jeho životní cesta až do severních Čech je výmluvným důkazem, že architektura neznačuje hranice a dokáže propojovat kultury i staletí.

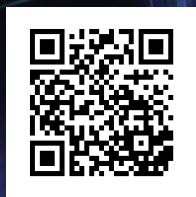
Když dnes procházíme historickými centry měst, jako jsou Litoměřice, Mímoň či Horní Police, nádherné barokní stavby jsou tichými svědky příběhu tvůrčí odvahy, osobního rozhodnutí a kulturní výměny, kterou Broggio do české krajiny přinesl. Jeho dílo není pouhým souborem staveb – je trvalou stopou člověka, který dokázal proměnit cizí kraj v domov a zanechat v něm krásu, jež přetrvala staletí.

POTŘEBUJEME TĚ!

Chceš spolupracovat na vývoji **robotických vlaků** nebo na **chytrých řešeních pro silniční dopravu**? Láká tě využívat **kosmické technologie**, pracovat na **evropských projektech doma i v zahraničí**? Jsme **moderní česká technologická společnost**, která nabízí ještě mnohem více. I čerstvým absolventům. **Potřebujeme tě!**

Volná místa

✉ personalni@azd.cz

☎ +420 267 287 302

www.azd.cz

Oltářík

*Vzpomeň, hrade slavný –
na svého pána, co za čest a kalich se bil,
snad v kamenech tvých kus hrdosti zbyl.*

*Vzpomeň, hrade slavný –
na ty starodávné časy,
kdy mezi stěnami tvými nesly se odhodlané hlasy.*

*Vzpomeň, hrade slavný –
na tu nekonečnou krásu toho našeho kraje,
co jak víno na zdejších svazích zraje.*

– Petr Březina –
Obrazy středohorské

Foto: Petr Dobiášovský

K	O	U	P	E	L	N	A	Q	C	V	N	Ú	Ě	É	T	F	Q	L	D	Ř	E	V	O	Á
P	W	Á	M	Í	Š	F	Ů	Ň	S	T	Ř	E	D	Q	N	T	K	O	E	N	H	Q	A	Z
O	Í	L	H	N	Á	Á	M	N	E	T	Ě	V	K	D	U	Š	E	D	Ů	T	Ř	É	L	Ý
Ť	H	Í	I	W	Č	Ď	O	K	Ď	L	H	A	R	B	E	Z	S	Ž	V	L	A	O	Á	M
A	R	Ů	V	D	C	M	L	K	T	Á	N	A	R	G	Z	Z	Č	Q	É	E	M	D	G	H
D	O	H	C	B	O	É	E	O	Q	V	Ť	Ř	X	N	Ů	Á	A	K	Š	E	Ř	Š	L	Ó
N	A	D	C	H	O	D	K	Š	Ú	R	W	N	J	S	R	K	O	K	K	U	U	E	Q	O
Ě	G	L	O	U	Ž	L	U	I	K	K	Ů	O	I	A	Y	Ř	Y	N	Ů	Ž	L	I	S	T
I	A	É	J	Ť	Ů	M	L	L	D	T	F	É	R	I	Ú	D	T	I	D	P	Ť	A	A	
Y	U	K	A	R	H	Š	A	E	Ó	I	Ň	O	Á	C	M	Z	O	R	L	R	X	D	K	K
X	Č	Á	D	T	D	K	Á	I	G	V	A	R	E	C	D	V	A	Ň	O	E	Ž	R	Č	B
Z	V	R	Ů	A	L	É	K	A	Ř	O	L	K	P	V	Á	F	D	S	Č	A	É	Á	I	Y
W	Í	N	L	Í	V	A	N	E	C	Č	D	I	G	R	A	Ů	T	X	Í	Ů	L	H	T	H
N	X	A	Č	I	Ř	A	V	Š	Á	Á	Í	M	N	Q	C	O	W	Ž	K	Y	Ž	A	Y	Ý
R	S	Z	Ó	Ď	Y	C	Í	G	Q	K	N	A	Ď	L	R	Q	Ů	G	Ť	U	Ů	Z	K	V

DIVOČÁK, DLAŇ, DRÁHA, DUŠE, DVEŘE, DVŮR, DŘEVO, DŮKAZ, GAUČ, GRANÁT, GÓL, HRA, KOUPELNA, KOŠILE, KVĚTEN, KYTIČKA, LETADLO, LIST, LÉKAŘ, LÉKOŘICE, LÉKÁRNA, LÍVANEC, MIKROFON, MLHA, MOLEKULA, NADCHOD, NŮŽ, OBCHOD, PROSTOR, STŘED, TOVÁRNA, VAŘIČ, VÝHYBK, ZEBRA, ZLOMEK, ČÁRA, ŽIRAFA

**Omlouvám se, manželka má takový zvyk – stále mi mluvit do řízení auta.
Ale vy si jeďte podle sebe.**

Kresba: Jaromír Gottvald

AŽD

PODÍLEJ SE NA BUDOUCNOSTI BEZPEČNÉ DOPRAVY

Staň se součástí dynamické společnosti
Získej praxi v zajímavém oboru

Stipendijní
programy

www.azd.cz

kontakt:
personalni@azd.cz

Svestková
dráha

DOPRAVA
ÚSTECKÉHO
KRAJE

LITOMĚŘICE HORNÍ NÁDRAŽÍ – MOST

Nechte alespoň jeden
den v týdnu auto doma.
Zkuste to s námi.
Těšíme se na vás!

**KÁVA A ČAJ
ZDARMA**

www.svestkovadraha.cz